

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉNS 556:e PLENARSESSION –
INTERACTIO, 2.12.2020–3.12.2020

Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Mot en EU-strategi för att förbättra
gröna färdigheter och grön kompetens för alla

(yttrande på eget initiativ)

(2021/C 56/01)

Föredragande: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	20.2.2020
Rättslig grund	Artikel 32.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av sektionen	11.11.2020
Antagande vid plenarsessionen	2.12.2020
Plenarsession nr	556
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	241/4/8

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK betonar att **miljöansvar är en skyldighet för alla**. En hållbar miljöutveckling kräver drastiska sociala förändringar, däribland individuella och kollektiva förändringar av våra attityder, vårt beteende och vår livsstil samt i våra länders och samhällens sociala, politiska och ekonomiska organisation.

1.2 EESK uppmanar med eftertryck medlemsstaterna att inrätta ändamålsenliga nationella strategier med deltagande av arbetsmarknadens parter och relevanta aktörer för att ta steg i riktning mot ett skyndsamt genomförande av **FN:s mål för hållbar utveckling**, där länderna uppmanas att vidta åtgärder avseende inkluderande och rättvis utbildning av god kvalitet (mål 4) och avseende klimatförändringar (mål 13). I synnerhet syftar delmål 13.3 till att: "[f]örbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning". Delmål 4.7 syftar till att "säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling", vilket inte bara avser ett sätt att förbättra färdigheter och främja ekonomin, utan också att främja målen **globalt medborgarskap och fred**. Utbildning spelar en avgörande roll i denna förändring, som går utöver att enbart ta upp miljöfrågor i en läroplan.

1.3 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att genomföra den första principen i **den europeiska pelaren för sociala rättigheter**, som är att göra god, inkluderande utbildning och livslångt lärande till en rättighet för alla i Europa, tillämpa den för att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter för miljöskydd och yrkesfärdigheter för alla i syfte att stödja genomförandet av denna princip med hållbar offentlig finansiering som överenskommit med arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

1.4 Kommittén anser att grön kompetens, miljöansvar och hållbar utveckling bör integreras på ett tvärgående sätt i läranderesultaten (kunskap, färdigheter, attityder och värderingar) från formellt, informellt och icke-formellt lärande för studerande i alla åldrar inom alla utbildningssektorer, i lärlingsutbildningar och i utbildningsprogram för anställda inom och utanför de gröna sektorerna.

1.5 EESK påminner kommissionen och medlemsstaterna om att miljöpolitiken bör kopplas samman med sysselsättnings- och utbildningspolitiken på ett bättre sätt. Detta bör också hjälpa till att fokusera på planeringen av kompetensbehov och kompetensutveckling för arbetslösa eller arbetstagare vars utbildning bör omfatta miljöansvar och ha särskild inriktning på grön kompetens. Det är således viktigt att säkerställa att lärande och undervisning om klimatförändringar ligger i linje med en demokratisk skolkultur och med en lärandemiljö där det råder en "grön kultur" som leder till **inrättandet av gröna skolor**, som genom att ha lämplig klimatmedveten infrastruktur som skyddar miljön drivs på ett hållbart sätt i partnerskap med alla skolaktörer och förbereder eleverna för att bekämpa klimatförändringarna som aktiva medborgare och i deras framtida arbeten.

1.6 EESK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att genomföra **studier på EU-nivå** om utvecklingen av grön kompetens och gröna färdigheter inom medlemsstaterna och att basera sin politiska strategi på sådana studier. Skolor är en mycket viktig informationskälla om miljöfrågor för studerande, särskilt i en tidsålder som präglas av ett allvetande internet, sociala medier och falska nyheter. Mer information behövs dock om EU-medlemsstaternas politik för integrering av medvetenhet om klimatförändringar, miljöansvar och hållbar utveckling, som grön kompetens och gröna färdigheter, i utbildningspolitiken och läroplanerna för förskoleverksamhet, allmän utbildning och högre utbildning. Sådana studier bör också fokusera på social grön kompetens och gröna yrkesfärdigheter inom yrkesutbildningssektorn, sektorn för grundläggande yrkesutbildning och sektorn för fortsatt yrkesutbildning samt på kompetenshöjning och omskolning av arbetslösa och arbetstagare.

1.7 EESK erinrar om att grön kompetens och gröna färdigheter är nödvändigt för alla medborgare, både unga och gamla. Därför bör mer uppmärksamhet ägnas åt att genomföra detta i linje med genomförandet av **referensramen för nyckelkompetenser** ⁽¹⁾ för alla typer av utbildning och åt att använda den för att stärka medborgarskapskompetensen, som behövs för att ta ansvar för miljön, och "[m]atematisk kompetens och kompetens inom naturvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap", som behöver stödja miljömässig hållbarhet, särskilt när det gäller vetenskapliga och tekniska framsteg. Dessutom bör grön kompetens och miljöansvarsfrågor integreras i alla ämnen, särskilt geografi, etik och filosofi.

1.8 EESK välkomnar att kommissionens nya europeiska kompetensagenda ⁽²⁾ (2020) är inriktad på grön kompetens. Vi beklagar dock att det i agendan inte anges något mål för länder avseende andelen vuxna som deltar i god, inkluderande utbildning i åtminstone grundläggande grön kompetens och gröna färdigheter, när ett mål föreslås för deltagande i vuxenutbildning i grundläggande digitala färdigheter.

1.9 EESK välkomnar att den europeiska gröna given ⁽³⁾ (2019) omfattar en heltäckande EU-strategi för att bekämpa klimatförändringar och för miljöskydd i syfte att uppnå klimatneutralitet i EU senast 2050, och att den innehåller olika strategier som kommer att följas upp i form av kommande förordningar, fonder och nationella reformer. EESK uppmanar medlemsstaterna att utarbeta nationella strategier som även fokuserar på utbildning i miljöansvar och grön kompetens, och

⁽¹⁾ EUT C 189, 4.6.2018, s 1.

⁽²⁾ COM(2020) 274 final.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

proaktiv kompetenshöjning och omskolning för att underlätta den rätta omställningen till en grön ekonomi för alla, särskilt för arbetstagare inom sektorer på tillbakagång. EESK påminner om att sådana reformer ska genomföras inom ramen för en effektiv social dialog med lärarnas och arbetstagarnas fackföreningar, arbetsgivarna och i samråd med relevanta organisationer i det civila samhället.

1.10 EESK välkomnar förslaget i den europeiska gröna given om att inrätta en "**europaisk kompetensram**" och rekommenderar att kommissionen utvecklar den så att den tillämpas på **formellt, informellt och icke-formellt** lärande enligt den "öppna samordningsmetoden", som skulle inkludera representanter från utbildningsministerierna, arbetsmarknadens parter från utbildningssektorerna och andra berörda aktörer såsom icke-statliga organisationer på ungdoms- och utbildningsområdet.

1.11 EESK välkomnar att Europaparlamentet antagit en resolution om den europeiska gröna given⁽⁴⁾ och understrukit att **industristrategin** måste ta hänsyn till konsekvenserna för arbetskraften och till **utbildning, omskolning och fortbildning av arbetstagare**⁽⁵⁾, och EESK stöder denna strategis regionala dimension och en stark styrning med social dialog. EESK understryker att företag också behöver utveckla strategier för miljöskydd, vilket även kräver kompetensutveckling för arbetsgivarna.

1.12 EESK uppmanar framtida EU-ordförandeskap och kommissionen att fördjupa samarbetet mellan **råden för utbildning, sysselsättning och miljö** så att beslutsfattare på högsta nivå kopplar samman kampen mot klimatförändringar och vikten av att tillhandahålla grön kompetens och gröna färdigheter för alla åldrar i alla delar av utbildningssektorn.

1.13 EESK efterlyser en **övergripande strategi på EU-nivå**, såsom en rådsrekommendation, om att förbättra utbildningen i grön kompetens och gröna färdigheter, utveckla gröna skolstrategier och tillhandahålla kompetenshöjning och omskolning av vuxna, på och utanför arbetsplatsen, i den kompetens som krävs för att skydda miljön, för samhället och för miljöanpassningen av ekonomin. Vi föreslår att en sådan rådsrekommendation skulle kunna följa upp förslagen i den nya europeiska kompetensagendan och fokusera på hur en grön attityd ska utvecklas hos alla, så att miljöansvar görs till en övergripande kompetens i utbildningen inom det europeiska utbildningsområdet, och fokusera på jämlikhet när det gäller utveckling av grön kompetens i alla åldrar och särskilt inom socioekonomiskt missgynnade grupper. För att strategin ska kunna genomföras på detta sätt bör det också krävas att denna förbättring av utbildningen åtföljs av hållbara och tillräckliga tekniska och finansiella resurser och personalresurser och att den finansieras genom den offentliga budgeten.

1.14 EESK anser att medlemsstaterna bör införa omfattande strategier och finansiering för att **stödja lärares och utbildares grundutbildning och fortsatta yrkesmässiga utveckling i miljöskydd** som en övergripande fråga för lärare i alla ämnen, på alla nivåer och i alla typer av utbildning, liksom särskild utbildning i grön kompetens och gröna färdigheter. Medlemsstaterna bör också se till att lärare och utbildare får lämpligt yrkesmässigt stöd och förse dem med relevant och aktuellt undervisningsmaterial, verktyg, metoder och undervisningspraxis i denna fråga.

1.15 EESK erinrar om att förvärvandet av grön kompetens på arbetsplatsen skulle öka arbetstagarnas, chefernas och aktörernas motståndskraft och anpassningsförmåga, samtidigt som man bidrar till grön tillväxt. EESK efterlyser stöd till samarbete och delning av resurser mellan företag (särskilt små och medelstora företag) för att tillgodose utbildningsbehov i fråga om hård och mjuk grön kompetens och gröna färdigheter.

1.16 EESK efterlyser ett säkerställande av **EU-finansiering för grön kompetens och gröna färdigheter när det gäller miljöskydd**. Exempelvis bör Erasmus+, ESF+, återhämtningspaketet och Fonden för en rättvis omställning inriktas på att tillhandahålla ekonomiskt stöd till utveckling av grön kompetens för studerande i alla åldrar.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given.

⁽⁵⁾ Vår fetmarkering.

1.17 EESK efterlyser **en miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen** ⁽⁶⁾ och uppmanar kommissionen att arbeta med utbildningsministerierna, relevanta arbetsmarknadsparter och civilsamhällesorganisationer för att fastställa landsspecifika rekommendationer för EU:s medlemsstater om att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter på alla nivåer och i alla typer av utbildningssektorer, med början i **förskoleverksamhet och upp till högre utbildning och vuxenutbildning**, med beaktande av effektivt stöd för vuxna på och utanför arbetsplatsen.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Kampen mot klimatförändringarna har en enorm inverkan på sociala förhållanden, utbildning, sysselsättning och arbetsmarknaden. År 2019 präglades Europa av mycket omfattande medborgarmobiliseringar, i synnerhet av studerande som uppmanade offentliga myndigheter att vidta brådskande och ambitiösa åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna. Miljöansvar och grön kompetens krävs av alla, konsumenter och medborgare i stort, och även av beslutsfattare, företag och arbetstagare. Det är nödvändigt för varje sektor och verksamhet, i både arbetslivet (vilket omfattar uppgifter från strategisk planering och innovation till arbete på gräsrotsnivå i fabriker och tjänstesektorn) och vardagslivet (när det gäller t.ex. hem, transport och konsumtion), främst som en integrerad del av varje yrke, även om vissa jobb kan betraktas som "miljöexpertjobb".

2.2 Störningar i ekonomier på grund av covid-19-pandemin bör inte göra klimatpolitiken till en lägre prioritet för regeringar och människor runt om i Europa. Europas politiker, företag, lagstiftare och aktivister har uppmanat sina ledare att tillhandahålla gröna investeringar för att få igång tillväxten igen efter covid-19-pandemin. Antagandet bakom detta är att bekämpningen av klimatförändringarna och främjandet av biologisk mångfald bidrar till återuppbyggandet av starkare ekonomier. Finanspolitiska stimulanspaket efter covid-19 gör det möjligt att inleda en omvandlande och grön återhämtning med skapandet av gröna arbetstillfällen.

2.3 Parallellt med detta har det i flera länder förekommit stora protester till följd av finanspolitiska och sociala reformer som delar av befolkningen uppfattat som orättvisa. Den senaste tidens utveckling visar brådskan och behovet av ambitiös och betydande klimatpolitik som bör inkludera och stödja de flesta utsatta regioner, sektorer, arbetstagare och medborgare i allmänhet. Denna klimatpolitik påverkar naturligtvis **formellt, informellt och icke-formellt lärande bland alla studerande i alla åldrar**, och miljöansvar genom grön kompetens och hållbar utveckling bör integreras genomgående i läranderesultaten (kunskaper, färdigheter, attityder och värderingar) i varje utbildningssektor, lärlingsutbildning och tillhandahållande av fortbildning inom och utanför de gröna sektorerna. Grön kompetens och gröna färdigheter bör tolkas som den kompetens och de färdigheter som behövs för samhället och ekonomin i förhållande till miljökraven. Miljöfrågor omfattar en mängd olika områden, från klimatförändringar och föroreningar till naturresurser och biologisk mångfald.

2.4 Utbildning spelar en viktig roll när det gäller att öka medvetenheten om miljöutmaningar och skapa attityder och beteenden som kan göra skillnad. Samtidigt som många 15-åringar, enligt OECD ⁽⁷⁾, känner sig pessimistiska om sin framtid ur miljösynpunkt ⁽⁸⁾ har flera länder redan införlivat **miljöfrågor i sina läroplaner** och tar upp frågor som återvinning, dagliga konsumtionsmönster och hållbart beteende. Skolor är en mycket viktig informationskälla om miljöfrågor för studerande och en plats för utbildning av ansvarsfulla och kritiskt tänkande medborgare som är medvetna om och förstår orsakerna till och konsekvenserna av miljöproblem och som har de kunskaper, färdigheter och attityder som behövs för att hitta mer hållbara lösningar. Mer information behövs dock om EU-medlemsstaternas politik för integrering av medvetenhet om klimatförändringar, miljöansvar och hållbar utveckling, som grön kompetens och gröna färdigheter, i läroplanerna för förskoleverksamhet, allmän utbildning och högre utbildning.

⁽⁶⁾ Miljörådets möte den 5 mars 2019.

⁽⁷⁾ OECD (2014), "Trends shaping education 2014 Spotlight 4".

⁽⁸⁾ OECD (2019), Avvisati, F., "Is there a generational divide in environmental optimism?", PISA in Focus, nr. 95.

2.5 Grön kompetens och gröna färdigheter är nödvändigt för alla medborgare, unga och gamla. Grön kompetens är ett övergripande begrepp och avser förmågan att införliva miljömässiga aspekter med andra kompetenser. Detta kräver tillräcklig insikt och kunskap om miljöfrågor men samtidigt en stabil grund i allmänna och arbetsrelaterade färdigheter. I referensramen för nyckelkompetenser⁽⁹⁾ anges att matematisk kompetens och kompetens i naturvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap måste stödja miljöhållbarhet, särskilt när det gäller vetenskaplig och teknisk utveckling, och medborgarskapskompetens behövs för att ta ansvar för miljön. Kompetens inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik är en viktig grund för att förstå miljöfrågor och även för att utveckla lösningar på problem. Kompetens på områden som kritiskt tänkande, kreativitet och samarbete/lagarbete är också viktiga för att möjliggöra miljömedvetenhet och aktivt medborgarskap.

2.6 Enligt OECD är det i de flesta länder endast ett fåtal skolor som har kurser som helt ägnas åt miljöfrågorna, men dessa frågor diskuteras ofta inom ramen för andra kärnämnen, och många skolor erbjuder aktiviteter som fokuserar på miljön vid sidan av schemat⁽¹⁰⁾. Dock finns det fortfarande ingen specifik **internationell forskning** om nationella strategier och läroplaner om miljövetenskap, miljöattityder och den särskilda utvecklingen av tillhandahållandet av grön kompetens och bedömning av sådan kompetens. Därför uppmanar EESK kommissionen att se till att studier om grön kompetens och gröna färdigheter genomförs i medlemsstaterna och att basera sin strategi på sådana studier.

2.7 En miljöanpassning av ekonomin betyder att produkter och tjänster tillverkas med mindre energi, mindre råmaterial och med minskade koldioxidutsläpp. Det gäller all ekonomisk verksamhet inom alla sektorer och omfattar arbetstagare och konsumenter⁽¹¹⁾. Omställningen till en koldioxidneutral ekonomi innebär strukturella förändringar inom alla sektorer och yrken, i takt med att nya gröna yrken uppstår eller får ökad efterfrågan. Det som behövs mest är dock att miljöanpassa befintliga yrken. Det innebär **nya färdigheter som kräver uppdateringar av läroplaner** eller till och med nya kvalifikationer på olika utbildningsnivåer.

2.8 Varje yrke har sina specifika miljöaspekter som måste beaktas. Medan miljöanpassningen av ekonomin skapar ett behov av färdigheter, särskilt i specifika sektorer som energi och resurseffektivitet, byggindustri eller tillverkning, skapar övergången till en cirkulär ekonomi ett behov av gröna färdigheter inom många olika branscher. Sådana nya färdigheter behöver också återspeglas i olika utbildningssektorer, inklusive yrkesutbildning, från grundläggande yrkesutbildning till fortsatt yrkesutbildning, samt i läroplaner för lärlingsutbildningar. Dessa nya gröna färdigheter kan variera från mycket tekniska och jobbspecifika färdigheter till "mjukare" färdigheter, såsom ansvarig användning av resurser, som kan vara relevanta inom flera yrken, hierarkinivåer och sektorer⁽¹²⁾.

2.9 Det finns fortfarande ingen **övergripande strategi på EU-nivå**, såsom en rådsrekommendation, om att förbättra utbildningen i grön kompetens och gröna färdigheter, utveckla gröna **skolstrategier** och tillhandahålla kompetenshöjning och omskolning för vuxna, på och utanför arbetsplatsen, med avseende på färdigheter som krävs för att skydda miljön, för samhället och miljöanpassningen av ekonomin. EESK välkomnar att kommissionens nya europeiska kompetensagenda⁽¹³⁾ (2020) är inriktad på grön kompetens. Vi beklagar dock att det i agendan inte anges något mål för länder avseende andelen vuxna som har åtminstone grundläggande grön kompetens och gröna färdigheter, när ett mål föreslås för deltagande i vuxenutbildning i grundläggande digitala färdigheter. Vi föreslår att en rådsrekommendation skulle kunna följa upp förslagen i den nya kompetensagendan för Europa och fokusera på hur en grön attityd ska utvecklas hos alla, så att

⁽⁹⁾ EUT C 189, 4.6.2018, s 1.

⁽¹⁰⁾ OECD (2012), "How 'green' are today's 15-year-olds?", PISA in Focus, nr. 15.

⁽¹¹⁾ Eurofound (2011), "Arbetsmarknadsrelationer och hållbarhet: parternas roll i övergången till en grön ekonomi".

⁽¹²⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". European synthesis report. I Cedefops studie behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

⁽¹³⁾ COM(2020) 274 final.

miljöansvar görs till en övergripande kompetens i utbildningen inom det europeiska utbildningsområdet, och fokusera på jämlikhet när det gäller förvärvandet av grön kompetens i alla åldrar, oavsett kön och även i socioekonomiskt missgynnade grupper.

2.10 Omställningen till en cirkulär och koldioxidsnål ekonomi kommer oundvikligen att medföra en förändring av sektoriella och yrkesmässiga strukturer och skapa möjligheter men också utmaningar, för bland annat sektorer på tillbakagång och sektorer som står inför rekryteringsflaskhalsar. Ur detta perspektiv skulle skräddarsydda strategier för mer utsatta grupper av vuxna, såsom lågutbildade⁽¹⁴⁾, ge ytterligare socioekonomiska fördelar.

2.11 Omfattande strategier bör genomföras och finansiering tillhandahållas för att stödja lärares och utbildares grundutbildning och fortsatta yrkesmässiga utveckling när det gäller miljöskydd som ett övergripande ämne för lärare i alla ämnen, på alla nivåer och i alla typer av utbildning, liksom en specifik utbildning i grön kompetens och gröna färdigheter. Tillhandahållandet av lämpligt yrkesmässigt stöd för lärare och utbildare och av relevant och aktuellt undervisningsmaterial, verktyg, metoder och undervisningspraxis i denna fråga bör också säkerställas.

2.12 Enligt ny forskning⁽¹⁵⁾ har utbildningsprogram för kompetensutveckling för arbetslösa eller arbetstagarare generellt sällan ett specifikt fokus på grön kompetens, även om sektorns organisationer och välgörenhets-/icke-vinstdrivande organisationer ibland är aktiva och utvecklar sådan kompetens. Det kan återspegla den konstaterade svaga kopplingen mellan miljörelevanta strategier och de som handlar om sysselsättning och kompetens, bland annat planering av kompetensbehov. I de undersökta länderna är lagstiftningen, politiken och strategierna sällan enbart inriktade på grön kompetens och gröna arbetstillfällen. Samtidigt är subventioner och incitament som är inriktade på företag för utveckling av grön kompetens sällsynta.

3. Särskilda kommentarer

3.1 EESK påpekar att **FN:s mål för hållbar utveckling** kräver att länder vidtar åtgärder avseende inkluderande och rättvis utbildning (mål 4) och avseende klimatförändringar (mål 13). I synnerhet syftar delmål 13.3 till att: "[f]örbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning". Delmål 4.7 syftar till att "säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling", vilket inte bara avser ett sätt att förbättra färdigheter och främja ekonomin, utan också att främja målen **globalt medborgarskap och fred**.

3.2 EESK betonar behovet av att genomföra den första principen i **den europeiska pelaren för sociala rättigheter** (att säkerställa god, inkluderande utbildning och livslångt lärande som en rättighet för alla i Europa) när det gäller att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter för alla, och att stödja genomförandet av denna princip med hållbar offentlig finansiering i överenskommelse med arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

3.3 EESK välkomnar att den europeiska gröna given⁽¹⁶⁾, som offentliggjordes den 11 december 2019, omfattar en övergripande EU-strategi för bekämpning av klimatförändringar och för miljöskydd i syfte att uppnå klimatneutralitet i EU senast 2050, och att den innehåller olika strategier som kommer att följas upp i form av kommande förordningar, medel och nationella reformer. Kommittén är särskilt nöjd över att det i den europeiska gröna given betonas att: "[s]kolor, utbildningsinstitutioner och universitet är väl lämpade för att engagera elever, föräldrar och samhället i stort i de förändringar som krävs för att omställningen ska lyckas." I den europeiska gröna given understryks också vikten av proaktiv kompetenshöjning och omskolning för att underlätta en rättvis omställning till en grön ekonomi för alla, särskilt för arbetstagarare inom sektorer på tillbakagång.

⁽¹⁴⁾ Se Cedefop (2020), "Empowering adults through upskilling and reskilling pathways, Volume 1: adult population with potential for upskilling and reskilling, for a comprehensive overview of low-skilled adults in the EU-27 and the UK".

⁽¹⁵⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". European synthesis report. I denna studie behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

⁽¹⁶⁾ COM(2019) 640 final.

3.4 I den europeiska gröna given tillkännages kommissionens plan att utarbeta en **europeisk kompetensram** för att bidra till utvecklingen och bedömningen av kunskaper, kompetens och attityder när det gäller klimatförändring och hållbar utveckling. Den ska också tillhandahålla stödmaterial och underlätta erfarenhetsutbyte i EU:s nätverk av lärarutbildningsprogram". EESK välkomnar detta förslag och rekommenderar att kommissionen utvecklar det slags kompetensram som skulle kunna tillämpas på **formellt, informellt och icke-formellt** lärande enligt den öppna samordningsmetoden, som skulle inkludera representanter från utbildningsministerierna, arbetsmarknadens parter från utbildningssektorerna samt andra berörda aktörer såsom icke-statliga organisationer på ungdomsområdet och utbildningsområdet.

3.5 Ur ett formellt utbildningsperspektiv ligger grön kompetens och fokus på klimatförändringar inom lärande och undervisning i linje med att göra skolor mer demokratiska, och med en lärandemiljö där det råder en "grön kultur" som leder till **inrättandet av gröna skolor**, som genom att ha lämplig klimatmedveten infrastruktur som skyddar miljön drivs på ett hållbart sätt i partnerskap med alla skolaktörer och förbereder eleverna för att bekämpa klimatförändringarna som aktiva medborgare och i deras framtida arbeten.

3.6 Grön kompetens måste utvecklas inom ramen för nationella **aktiva utbildnings- och kompetensstrategier**, i samarbete med berörda aktörer, som en del av en effektiv social dialog och i samarbete med relevanta civilsamhällsorganisationer – inklusive organisationer för studerande, ungdomar, lärare och föräldrar – för att främja en koldioxidsnål, resurseffektiv och socialt inkluderande ekonomi. Dessa strategier behöver också utformas och hållas uppdaterade genom att dra nytta av ett effektivt system för planering av kompetensbehov och matchning ⁽¹⁷⁾, som omfattar alla relevanta aktörer, särskilt arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer på ungdomsområdet och utbildningsområdet, och beaktar andra politiska mål, bland annat de som är relevanta för utbildning, sysselsättning, miljöskydd, den cirkulära ekonomin och migration. Detta skulle möjliggöra ett snabbt och målinriktat tillhandahållande av utbildning om grön kompetens som tillgodoser samhällets och ekonomins behov. Omställningen till en cirkulär ekonomi bör ses som ett strategiskt mål för medlemsstaterna, och utvecklingen av grön kompetens bör anpassas till nationella tillväxtstrategier för att garantera att utbildningsinitiativen uppfyller nationella strategiska mål.

3.7 Utöver formell utbildning bidrar icke-formella miljöer till utbildning i miljömedborgarskap genom att skapa möjligheter och förutsättningar som gör att ungdomar kan förvärva de kunskaper och de färdigheter, värderingar, attityder och miljöfrämjande beteenden som krävs för att bli miljömedborgare. Dessutom är en miljömedborgare berättigad och motiverad att delta i samhället som en drivkraft för förändring i riktning mot att lösa samtida miljöproblem, förhindra att nya uppstår och uppnå hållbarhet och återställa vårt (mänskliga) förhållande till naturen. Pedagogik, bland annat lokalt baserad utbildning, medborgarutbildning i ekologi, pedagogik i fråga om ekorättvisa, åtgärdskompetens och sociovetenskapligt undersökningsbaserat lärande kan bidra till att bygga upp ungdomars kompetens för det djupa medborgardelta-gande som krävs för att genomföra miljömässiga och sociala förändringar ⁽¹⁸⁾. Det är därför mycket viktigt att stödja **icke-formella utbildningsprogram och organisationer som använder dessa kompetenshöjande metoder**, eftersom de kompletterar den formella utbildningen i skolor.

3.8 I likhet med det första **gemensamma rådsmötet** någonsin mellan EU:s finans- och utbildningsministrar 2019 ⁽¹⁹⁾ uppmanar kommittén framtida EU-ordförandeskap och kommissionen att fördjupa samarbetet mellan råden för utbildning, sysselsättning och miljö, så att beslutsfattare på högsta nivå kopplar samman kampen mot klimatförändringar och vikten av att tillhandahålla grön kompetens och gröna färdigheter för alla åldrar.

⁽¹⁷⁾ Mer information om planering av kompetensbehov och matchning enligt ett omfattande system för kompetensstyrning finns på Cedefops webbsida *Anticipating and matching skills*. Om betydelsen av planering av kompetensbehov när det gäller grön kompetens: "Skills for green jobs: 2018 update", Cedefop (2019).

⁽¹⁸⁾ Paraskeva-Hadjichambi D. m.fl. (2020) "Educating for Environmental Citizenship in Non-formal Frameworks for Secondary Level Youth". I: Hadjichambis A. m.fl. (red.) "Conceptualizing Environmental Citizenship for 21st Century Education. Environmental Discourses in Science Education", vol 4. Springer, Cham.

⁽¹⁹⁾ Gemensamt möte med utbildnings- och finansministrarna.

3.9 EESK välkomnar också att Europaparlamentet antagit en resolution om den europeiska gröna given⁽²⁰⁾, där det "understryker att **industristrategin** måste ta vederbörlig hänsyn till konsekvenserna för arbetskraften och till **utbildning, omskolning och fortbildning av arbetstagare**⁽²¹⁾. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga titta på strategins regionala dimension och se till att ingen människa eller region hamnar på efterkälken. Parlamentet insisterar på att strategin måste innehålla en social dialog där arbetstagarna är fullt delaktiga". EESK understryker att företag också behöver utveckla strategier för miljöskydd, vilket även kräver kompetensutveckling för arbetsgivarna.

3.10 Miljöansvar börjar med information till medborgarna om vilka tekniska lösningar som de kan börja använda för miljöanpassningen av ekonomin, privatlivet och hushållen. I detta syfte är det mycket viktigt att åtgärder vidtas så att fler tekniska gröna lösningar kan sättas i händerna på företag, offentliga organ och hushåll, tillsammans med utbildning om hur man använder dessa tekniska lösningar genom praktisk inlärning. Den rättvisa omställningsstrategin⁽²²⁾ bör därför **stödja utvecklingen av kompetens och färdigheter hos vuxna i alla åldrar** på och utanför arbetsplatsen, och på så sätt hjälpa dem att göra karriärval och omställningar och inta hållbara attityder i livet.

3.11 Den första principen i den europeiska pelaren för sociala rättigheter behöver verkställas för att säkerställa att alla vuxna har lika tillgång till god, inkluderande utbildning och livslångt lärande både på och utanför arbetsplatserna när det gäller grön kompetens, gröna färdigheter, grön teknik och hårda och mjuka gröna färdigheter i särskilda yrken, vilket leder till ett erkännande av utbildning för att förbättra kvalifikationsnivån. Effektivt stöd för att förbättra tillhandahållandet av utbildning i grön kompetens och kompetens för gröna arbetstillfällen bör ges till arbetstagare på alla kompetensnivåer och oberoende av företagets storlek, oavsett sektor och i vilket geografiskt område de arbetar i. Sådant stöd behöver utvecklas som en nationell och sektoriell strategi, med deltagande av branschspecifika kompetensråd och arbetsmarknadens parter med särskild uppmärksamhet på leverantörens utbildningskvalitet.

3.12 EU måste öka investeringarna för att minska sina koldioxidutsläpp och sitt koldioxidavtryck genom projekt som också kan skapa arbetstillfällen av god kvalitet. **Finansiering för grön kompetens och gröna färdigheter för miljöskydd** är en mycket viktig del av **Erasmus+** för att stödja samarbetsprojekt på ungdoms- och utbildningsområdet i kampen mot klimatförändringar, främja rörlighet och utbyten mellan studerande, ungdomar och personal med fokus på utbildning, utveckling av gröna skolor och lärarutbildning. EESK noterar att kommissionen har arbetat för att förse medlemsstaterna med nya ekonomiska resurser för att göra skolbyggnader och verksamheter mer hållbara med målet att använda 3 miljarder euro till investeringar i skolinfrastruktur 2020. Vi ställer oss bakom att andra EU-fonder, såsom ESF+, återhämtningspaketet och Fonden för en rättvis omställning inriktas på att tillhandahålla ekonomiskt stöd till utvecklingen av grön kompetens bland studerande i alla åldrar. Samtidigt behöver hållbara offentliga investeringar inom utbildning säkerställas⁽²³⁾.

3.13 Stöd för utbildning av vuxna är en viktig vinst för individen, arbetsgivaren och hela ekonomin i en grundläggande **omvandling av arbetslivet**, som huvudsakligen drivs på av klimatförändringarna. **Finansiering av kompetenshöjning och omskolning** av arbetskraften med stöd från ESF+, andra europeiska fonder, stöd från nationella offentliga arbetsförmedlingar och arbetsgivarnas bidrag är av yttersta vikt och bör backas upp genom effektiva omskolnings- och kompetenshöjningsstrategier. Det kan vara till stor hjälp att stödja samarbete och delning av resurser mellan företag för att tillgodose utbildningsbehoven, särskilt för små och medelstora företag som saknar tid och resurser att utbilda på egen hand⁽²⁴⁾. Förvärvandet av grön kompetens på arbetsplatsen skulle öka arbetstagarnas, chefernas och aktörernas motståndskraft och anpassningsförmåga, och samtidigt bidra till grön tillväxt.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets resolution av den 15 januari 2020 om den europeiska gröna given.

⁽²¹⁾ Vår fetmarkerings.

⁽²²⁾ Mekanismen för en rättvis omställning är en del av den europeiska investeringsplanen inom den gröna given och kommer att uppbåda minst 100 miljarder euro i investeringar för att tillhandahålla ytterligare riktat stöd till de regioner som påverkas mest av omställningen till en klimatneutral ekonomi och som har mindre kapacitet att hantera utmaningen.

⁽²³⁾ EUT C 262, 25.7.2018, s. 1.

⁽²⁴⁾ Cedefop (2019), "Skills for green jobs: 2018 update". I studien behandlas utvecklingen i Tyskland, Danmark, Spanien, Estland, Frankrike och Förenade kungariket.

3.14 EESK välkomnar att rådet (miljö) möttes den 5 mars 2020 och diskuterade den gröna given och en **miljöanpassning av den europeiska planeringsterminen** ⁽²⁵⁾, och uppmanar kommissionen att arbeta med utbildningsministerierna, relevanta arbetsmarknadsparter och civilsamhällesorganisationer för att fastställa landsspecifika rekommendationer för EU:s medlemsstater om att förbättra tillhandahållandet av grön kompetens och gröna färdigheter på alla nivåer och i alla typer av utbildningssektorer, med början i förskoleverksamhet och vidare till högre utbildning och vuxenutbildning, med beaktande av effektivt stöd för vuxna på och utanför arbetsplatsen.

Bryssel den 2 december 2020.

Christa SCHWENG
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁵⁾ Miljörådets möte den 5 mars 2019.